

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र
एम. ए. भाग २ सत्र ३ राज्यशास्त्र (नवीन अभ्यासक्रम)
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर २०२४ परीक्षा

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. शैक्षणिक वर्ष २०२४ – २०२५ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार एम. ए. भाग २ चा अभ्यासक्रम सुधारित करण्यात आला आहे. सदर सुधारित अभ्यासक्रमानुसारचे सत्र ३ चे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहेत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यास केंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. सत्र ३ करिता प्रथम प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी (फ्रेश विद्यार्थी) तुम्ही निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहेत. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद / A4 size paper वापरावा.
2. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
3. लिहून पूर्ण केलेले सर्व पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर विहित वेळेत पोहोच करावेत (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.) स्वाध्याय जमा करताना स्वाध्यायासोबत हॉलतिकीटची झेरॉक्स प्रत जोडावी.
4. विद्यार्थ्यांनी स्वाध्याय अभ्यास केंद्रामध्ये जमा करणेच्या अंतिम तारखा स्वतंत्र परिपत्रकाद्वारे www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावरील Distance Education → Online Notice Board (http://www.unishivaji.ac.in/distedu/notice_board.aspx) या लिंकवरती नंतर प्रसिध्द करण्यात येतील यांची संबंधितांनी नोंद घ्यावी.
5. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्णमुल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.
6. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.
- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

अभ्यासक्रमाचे नांव : .....

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र : .....

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय : .....

परीक्षा बैठक क्रमांक

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

----- पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

M.A. Part II Sem. III Political Science (New Syllabus)

Assignment Question October/November 2024 Exam

एम. ए. भाग २ सत्र ३ राज्यशास्त्र (नवीन अभ्यासक्रम)

स्वाध्याय प्रश्न ऑक्टोबर/नोव्हेंबर परीक्षा

(शैक्षणिक वर्ष २०२४ — २०२५ मध्ये सुधारित झालेल्या अभ्यासक्रमाप्रमाणे)

M.A. Part II Sem.III Political Science : MM 9 Theories of International Politics

1 आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा?

किंवा

2 राष्ट्रीय सत्तेच्या घटकांची चर्चा करा.

1 Explain the Nature and Scope of International Politics.

OR

2 Discuss the Elements of National Power.

M.A. Part II Sem.III Political Science : MM 10 Indian Political Process

1 भारतातील राजकीय प्रक्रियेचा अर्थ व स्वरूप स्पष्ट करा

किंवा

2 भारतातील संमिश्र अर्थव्यवस्थेचे प्रारूपाची चर्चा करा.

1 Explain the Meaning and nature of political process in India.

OR

2 Discuss the mixed economy model in Indian.

M.A. Part II Sem.III Political Science : MM 11 Comparative Politics

1 तुलनात्मक राजकारणाचा स्वरूप व व्याप्तीची चर्चा करा.

किंवा

2 चीनच्या कायदेमंडळाची रचना व कार्ये स्पष्ट करा.

1 Discuss the nature and scope of Comparative politics.

OR

2 Explain the structure and functions of China Legislature.

M.A. Part II Sem.III Political Science : MM 12 Election Campaigning

- 1 निवडणूक प्रचारातील प्रचार संस्थांची चर्चा करा.
किंवा
- 2 निवडणूक प्रचारातील प्रिंट माध्यमांची भूमिका स्पष्ट करा.

1 Discuss the agencies of election campaigning.

OR

2 Explain the role of Print media in election campaigning.

M.A. Part II Sem.III Political Science : ME 23 Indian Administration

- 1 ब्रिटीश भारतातील प्रशासकीय सुधारणा स्पष्ट करा
किंवा

2 तलाठीच्या अधिकार व कार्याची चर्चा करा.

1 Explain the administrative reforms in British India.

OR

2 Discuss the authority and functions of Talathi

M.A. Part II Sem.III Political Science : ME 29 Social Harmony and Peace

- 1 बौद्ध तत्वज्ञानातील अहिंसेचे तत्वज्ञान स्पष्ट करा.
किंवा

2 शाहू महाराज यांचे बहुजन राष्ट्रवादावरील विचारांची चर्चा करा .

1 Explain the 'Anhisa' Philosophy of Buddhism.

OR

2 Discuss the Shahu Maharaja's thoughts on 'Bahujan Nationalism.'
